

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму 101 Екологія
(галузь знань 10 «Природничі науки»)
підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії)
у Рівненському державному гуманітарному університеті

Освітньо-наукова програма (ОНП) третього рівня (доктор філософії) вищої освіти (ВО) спеціальності 101 Екологія розроблена в Рівненському державному гуманітарному університеті проектною групою з числа провідних фахівців РДГУ за цією спеціальністю та з залучення зовнішніх стейкхолдерів (в т.ч. роботодавців). ОНП спрямована на підготовку здобувача ВО з глибокими знаннями, уміннями, навичками і компетентностями, достатніми для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення наукових і науково-педагогічних досліджень, результати яких матимуть наукову новизну, теоретичне, виховне та практичне значення.

Структура ОНП послідовно охоплює дисципліни освітньої і наукової підготовки, які формують необхідний перелік загальнокультурних і професійних компетенцій, що передбачені освітньо-науковою академічною підготовкою докторів філософії. Дисципліни, які входять у цикли професійної підготовки та дисципліни вільного вибору аспіранта, спрямовані на актуальні та стратегічні аспекти екології, біорізноманіття, охорони довкілля, ґрунтів і сталого розвитку, відповідають моделі компетентного випускника (PhD), запитам стейкхолдерів та інтересам самих здобувачів ВО. ОНП передбачає оволодіння компетентностями і відповідність важливим сучасним критеріям, необхідними для працевлаштування в наукових установах, природоохоронних організаціях, ЗВО різних типів та форм власності, науково-педагогічних та природоохоронних установах та подальшої освіти і кар'єрного зростання випускників.

Позитивним у програмі підготовки PhD є міждисциплінарний підхід, який гармонійно поєднує всі дисципліни в скоординоване та послідовне ціле, необхідне для вирішення задач екології, збалансованого природокористування і сталого розвитку, зважаючи на їх комплексність. Також важливим є те, що ОНП містить частину навчальних дисциплін, які суттєво розширюють світогляд здобувачів ВО, їх мовні компетентності.

Разом з тим, хочу звернути увагу розробників ОНП на окремі моменти: НПП02 «Методики та методи екологічних досліджень» звучить дещо

застаріло, назву і зміст дисципліни можна відкоригувати як «Методологія та методики екологічних досліджень»; «Методи обробки результатів наукових досліджень» доцільно змінити на «Статистичні методи обробки результатів наукових досліджень», оскільки молоді науковці досить часто не достатньо орієнтуються саме в стат. обробці великих об'ємів експериментальних даних і зазвичай просто посилаються на табл. Ексель.

Також вважаю правильною пропозицію членів робочої групи ОНП та окремих здобувачів додати до переліку вибіркових дисциплін «Науковий семінар». Це дозволить аспірантам обговорювати проблеми і питання виникаючі в ході виконання досліджень не лише з науковим керівником, а й з іншими науковцями кафедри і колегами-аспірантами.

Крім того, вважаю доцільним включити до складу робочої групи ОНП когось із здобувачів ВО, це важливо з урахуванням одного з трендів сучасної освіти – студентоцентричного підходу і дозволяє подивитися на освітній процес за поданою для рецензування ОНП 101 Екологія «з середини».

Моє ознайомлення з інформаційним та навчально-методичним забезпеченням ОНП показує, що воно відповідає діючим вимогам, має актуальний змістовий контент, базується на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях.

Отже, розроблена і представлена для обговорення освітньо-наукова програма третього (доктор філософії) рівня вищої освіти спеціальності 101 Екологія достатня для якісного здійснення наукового і освітнього процесу, досягнення зазначеної мети і програмних результатів навчання, які забезпечують можливість PhD з екології працювати на посадах науковців-дослідників, викладачів, керівників підрозділів в установах та закладах підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, Міністерству аграрної політики та продовольства України та Міністерству енергетики та захисту довкілля, науково-дослідних установах НААН і НАН України, брати участь у науковій і науково-педагогічній діяльності.

В.о. директора Рівненської філії державної установи
«Інститут охорони ґрунтів України»
кандидат с.-г. наук

В.І. Долженчук